

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDEKRE: EGY HÓRA
1 KORONA 80 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 5 KORONA,
FÉLÉVRE 10 KORONA, EGÉSZ ÉVRE 20 KORONA

POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

Mackensen csapatai Svistovtól északra tért nyertek

A német-bolgár-török csapatok Caracalt, Alexandriát, Giurgiut elérték. Az Olt alsó szakaszán Falkenhayn serege átjutott a keleti partra — Rimnicu-Valceánál 800 oláht elfogtunk — Az oláhok Turnu-Severin vidékén ellenállanak — Rigánál tüzerharcok kezdődtek

Megállás nélkül nyomulnak előre a központi hatalmak szövetséges csapatai az oláhországi sikágon. A román hadsereg minden vonalon szívósan védekezik, de az események azt mutatják, hogy nem lesznek képesek elhárítani hazájuk felől a végzetet. Maga a román hadvezetőség sem biztatja reménységgel az oláh lakosságot: egy ma kiadott hivatalos kommuniké a legsötétebb képekkel festi a harc-téri helyzetet és minden bizodalmat az entente hatalmakba veti, keserű hangon adva kifejezést annak a reményének, hogy pártfogói, ha nem is Romániáért, de talán önmagukért segítségére fognak sietni Romániának.

Egyelőre a helyzet nem igazolja a román hadvezetőség nézetét. Románia szíve felé több irányból törnek előre a központi hatalmak csapatai. Mackensen hadai, amelyek tegnap több ponton átkeltek a Dunán, szilárd állásokat foglaltak el a folyam romániai partján, sőt — mint a német esti jelentés közli — a szilárd pozíciókra támaszkodva, már nevezetes előrehaladást is tettek az oláh sikság déli részén. Az esti német jelentés már megjelöli az átkelési pontok egyikét; eszerint a bolgár-német csapatok Svistovtól északra győzték le a hatalmas vízi akadályt. Egy bolgár jelentés a folyamon átkelt szövetséges csapatoknak ma elért sikereit is közli, hírül adva, hogy elérték Caracal városát, melyet a Falkenhayn-hadsereg déli szárnya már birtokba vett, továbbá elérték Alexandria és Giurgiu városokat is.

Ezek a sikerek bizonyára teljessé teszik a zavart a román hadvezetőségben, amelynek pedig épen elég aggodalmat okozott az Olt-vonal védelme. Itt a Falkenhayn vezérlete alatt álló német és osztrák-magyar csapatok újabb nagyjelentőségű sikereket vívtak ki. Azok a német hadoszlopok, amelyek Crajovából keleti irányban előre nyomulva éleikkel már tegnapelőtt elérték a folyót, tegnap kikényszerítették az Olton való átkelést és megvetették lábukat az Olt keleti partján. Az Olt középső szakaszán Rimnicu-Valceánál sikerült tért nyernünk. Az Orsovából Turnu-Severinre át visszaszorított oláh csapatok még ellenállást fejtenek ki, sorsuk azonban nem kétséges; ezek a csapatok a főerőktől elvágvá a levegőben lógnak.

A többi harctérről nem érkezett fontos hír.

Mai távirataink a háboru eseményeiről itt következnek:

A román háboru

Höfer jelentése

Budapest, november 25. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése a Románia elleni harcvonatról:

József főherceg vezérezredes hadseregarcvonala: Turnu Severintől északkeletre az ott elszakított román csapatok még szívós ellenállást fejtenek ki.

Az Olt alsó folyása mentén a német csapatok eljutottak a keleti partra.

Rimnicu-Valceától északra az osztrák-magyar és német csapatok támadása újból előbbrehaladt. 3 tiszet és 800 főnyi legénységet elfogtak.

Békás vidékén egy ellenséges támadás eredménytelen maradt.

HÖFER altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

A német jelentés

Berlin, november 25. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelentése:

József főherceg vezérezredes arcvonala: A Gyergyó-hegységben a Batca Neagra mellett az ellenség egy támadását véresen visszavertük.

Onnan délre, ahol az Olt áttör az erdélyi alpokon, német és osztrák-magyar csapatok a románok makacs védekezése dacára elragadtak tőlük több helységet. Ez alkalommal ismét 3 tiszet és 800 főnyi legénységet fogtak el.

Az Olt alsó folyása mentén elterülő lapályon megtörtük az ellenség ellenállását. Itt átléptünk a folyón.

Románia nyugati határán a főhadseregüktől elszakított román zászlóaljok még szívósan védekeznek, a Turnu-Severintől északkeletre levő erdős hegyekben.

Mackensen vezértábornagy hadserege: A Dobruzsában kölcsönös ágyutüz.

A szövetséges központi hatalmak haderői délről átlépve a Dunán, román területen vetették meg lábukat.

Racovitánál a lakosság ismét résztvett a csapataink elleni harcban.

LUDENDORFF,
első főszállásmester.

A német esti jelentés

Berlin, november 25. A Wolf-ügynökség jelenti november 25-én este:

A Sommenál csak csekélyebb, csupán délután San Michelnél élenkebb tüzérési tüzelés. Az Olt középső és alsó folyásánál előrehaladunk.

Mackensennek Svistovnál átkelt hadseregészei tért nyernek.

A macedon fronton nyugalom.

A dunai átkelés

Szófia, november 25. Mackensen haderőinek dunai átkeléséről a következőket jelenti:

Osztaimnak pontonokon, csolnakokon keltek át, rövid tüzérési előkészítés után és elűzték az ellenállást alig kifejtő gyenge román osztagokat. Azután négy hidat vertek; melyeken először német, majd bolgár, végül török csapatok keltek át. Másnap, vagyis pénteken be volt fejezve az átkelés. Miután hídfőállást alkottunk, megtörtént az előnyomulás három irányban: Caracal felé, melyet már Falkenhayn hadseregei megszállottak, azután Giurgiu és Alexandria felé, melyet már szintén elértünk.

A román hadügyminisztérium oláhországi előnyomulásunkról

Stockholm, november 25. A román hadügyminisztérium sajtóirodája a harctéri helyzetről a következő közlést adta ki:

„Az ellenfél támadásai az összes frontokon változatlan erővel folynak. Az ellenséges támadások a Zsil völgyében frontunk áttörésére vezettek. A számbelileg csekély román csapatok képtelenek voltak a front összes részeit megtartani, a román hadvezetőség ennél fogva ezt a kevésbé veszélyes helyet gyengítette meg.

Arra a kérdésre, hogy a többi völgyekben képes lesz-e megtartani a román haderő a folytonos támadásokkal szemben állását és meg tudja-e akadályozni a német csapatoknak az oláh sikságra való kijutását, a román hadvezetőség bizonyosan és pozitíve nem tud még megfelelni. A román lakosságot az események változásaival szemben nyugalomra intjük. — Oláhország csupán egy darabja a szövetségesek országainak s az ellenség által való megszállása a hatalmas szövetségeseket közös cél-

jukban nehezebben fogja érinteni, mint magát Romániát."

Az orsovai oláh csapatok

Berlin, november 25. A milanoi lapok jelentik Jassyból, hogy az orsovai román csapatokkal az összeköttetés meg van szakítva.

Aggodalom Párisban

Genf, november 25. A központi hatalmak csapatainak oláhországi előnyomulása nagy aggodalmat keltett Párisban, ami a lapok kommentárjaiból kitűnik. — A *Petit Journal* írja, hogy Falkenhayn tábornok offenzívája kitűnően kombinált hadművelet. Falkenhayn célja most már nem Bukarest, hanem az, hogy kedvező körülmények között a románokat teljesen megverje.

A *Temps* aggódik, hogy az Orsovánál álló román sereget a központiak csapatai bekerítik. — Oroszország gyors segítsége nélkül Románia elveszett.

Az orosz háború

Höfer jelentése

Budapest, november 25. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése az orosz hadszíntérről:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregarcvonala: Nem volt különös esemény.

HÖFER altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

A német jelentés

Berlin, november 25. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelentése a keleti hadszíntérről:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: Rigától délnyugatra a tüzérési tevékenység időközönkint erősödött.

LUENDORFF,
első főszállásmester.

Felrobbant japán buvárhajó

Stockholm, november 25. A Japán-tengeren felrobbant egy japán buvárhajó. A legénység nagyrészt egy cirkáló megmentette.

Az olasz háború

Höfer jelentése

Budapest, november 25. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése az olasz hadszíntérről:

Egy erős repülőrajunk jó hatással számos bombát dobott a primolanoi pályaudvarra és az ottani ellenséges táborokra. Valamennyi repülőgépiünk a heves védőtűzés és az erős szélvihar dacára sértetlenül tért vissza.

HÖFER altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

A balkáni harctér

Höfer jelentése

Budapest, november 25. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése a délkeleti hadszíntérről:

Jelentős esemény nem volt.

HÖFER altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

A német jelentés

Berlin, november 25. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelentése:

Macedon arcvonala: Az olaszoknak Monastirtól északnyugatra és a szerbeknek Grunisztól északra megkísérelt hiábavaló előretöréseitől eltekintve, nincs jelenteni való.

LUENDORFF,
első főszállásmester.

Görögország nem adja ki a hadianyagot

Rotterdam, november 25. Általában beszéltek, hogy az entente ultimátumot fog intézni a görög kormányhoz a görög hadianyag kiszolgáltatása tárgyában s hogy ezután a görög kormány visszalép és nemzeti kabinet fog alakulni.

A tartalékosok egyesületének sajtója a királyhoz appellált, hogy tagadja meg a hadianyag kiszolgáltatását. A nép azt kívánja, hogy vessenek véget az entente erőszakoskodásának és rendszabályainak.

Fournet admirális erősen őrizteti az arzenált.

Későbbi jelentések szerint a kormány a hadianyag kiszolgáltatására vonatkozó felhívásra azt felelte, hogy ezt a követelést nem teljesítheti, mert ez a központi hatalmak részéről Görögországnak való hadüzenetre vezetne. A kormány továbbá megcáfolta azt az állítást, hogy Görögország már előbb kiszolgáltattott volnahadianyagot Kelet-Macedoniában a németeknek és a bolgároknak.

Konstantin király ellenáll

Genf, november 25. A görögországi helyzet a legkomolyabb jelleget öltötte, miután Konstantin király ragaszkodik ahhoz, hogy nem szolgáltatja ki a fegyver- és muníció-készleteket. Fournet tengernagy megismétli tegnapi felszólítását, azután ultimátumot intéz, erőszakkal való fenyegetéssel. A tengernagy megismétli Sarraïl példáját, aki tegnapelőtti ultimátumában a görög csapatoknak Kathariniből azonnal való visszavonását követelte. A lapok attól félnek, hogy Athénben vérontásra kerül a sor.

Fournet ultimátuma

Lugano, november 25. A *Secolo* jelenti Athénből: Fournet admirális egy ultimátumban a tüzérési parknak december 1-ig, a többi hadiszernak december 15-ikéig való kiszolgáltatását követelte. Katonai körökben lázas tevékenység uralkodik.

A belga-francia harctér

Berlin, november 25. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelentése a nyugati hadszíntérről:

Különös esemény nem volt.

LUENDORFF,
első főszállásmester.

A francia kamara titkos ülései

Genf, november 25. A francia képviselőház ma újabb titkos ülést tartott, melyen az oláhországi helyzetet, a Görögországgal szemben követett magatartást és a franciaországi élelmiszer-mizériákat tárgyalták. — A lyoni *Progrés* szerint a képviselőház még négy titkos ülést fog tartani, melyeken interpellációkat tárgyalnak. — Ezenkívül ötven képviselő azt

Az új királyi pár

*

Az új király egyéniségét, nemes, férfias és demokratikus gondolkodását híven jellemzi az alábbi leírás, amely új királyunkat kedvenc tartózkodási helyén, Reichenauban mutatja be. Nemrégről, közvetlen a háború előttről datálódnak ezek a megfigyelések és rávilágítanak az új király nemes jellemére és nobiles gondolkodására. Ime az írás:

A háború előtti nyáron láttam Károly Ferenc Józsefet meghitt és minden fejedelmi külsőségtől mentes családi körében. A reichenau Wartholzvilla lakói voltak.

A fehérháti Schneeberg és a félelmetes Rax hegycsúcsok fövében, a Semmering felé vezető útvonalon, Bécsből alig két órányira fekszik, a természet csodás szépségeiben bővelkedő Schwarzaui völgyben, amelynek egyik legkiesőbb pontján, Reichenau közvetlen határában, évszázados fákkal övezett parkban emelkedik a Wartholz-kastély, néhai Ottó főherceg kedvelt tartózkodási helye.

Lankás domboldalon fekszik a gyönyörű barokkstilben épült, széles tornácu, sárga épület, amely ugyancsak vidám napokat látott egykoron, az életvidor Ottó főherceg idejében. Itt látta vendégül a daliás főherceg főrangú barátait, mulatóskedvű vadásztársait. A

derék reichenauiak, akiknek a szobájában ma is ott díszleleg Ottó főherceg képmása, sok mindent tudnak regélni ebből az időből.

*

Ebben a kastélyban élt, nevelkedett Károly Ferenc főherceg édesanyjának, a gondos Mária Terézia főhercegnőnek felügyelete alatt. Itt ismerkedett meg a közeli szomszédságban levő Schwarzaui-kastélyban élő pármái hercegi családdal. Itt érintkezett szinte nap-nap után jövőbeli feleségével, Zita pármái hercegnővel és a völgyben és a körülötte elterülő erdőség kies útjain szövéődött az a szerelmi regény, amely őt esztendővel ezeleőt ragyogó boldogságu házassággal fejeződött be. A schwarzaui kastélyban gyűlt össze a fenséges násznép és ott volt boldog szemlélője az új házassági frigynek az öreg király is. Hová vihette volna szebb és kedvesebb emlékü nászutra szépséges ifju hitvesét Károly Ferenc József, mint gyermekkori boldog életének és sarjadosó szerelmének közeli tanújához, a Wartholz-kastélyba. Itt élték csendes visszavonultságban mézesheteiket és alig egy esztendő múlva itt született meg frigyük elsőszülött gyümölcse is, Ferenc József Ottó főherceg.

Ennek a boldog családi hármasnak voltam szemlélője most négy esztendeje. Károly cseké őrnagya, mint más ebessülettel szolgáló tisztje az armádiának, hat heti szabadságát töltötte a Wartholz-kastélyban. Minden udvari ceremónia kizárásával, feszes etikett távol-

tartásával, mint egyszerű, boldog családi életet élő pár töltötte napjait a főherceg és fiatal felesége, nemes versenyre kelve a szülői szeretet minden képzelhető megnyilvánításában. Minden reggelen, ha kisütött a nap, a főhercegi kastély kertje mellett sétáló ott láthatta a park útjain kart karba fűzve a főhercegi párt, amint sugárzó boldogsággal szemlélik a fehér gyermekocsiban ülő, szőkefürtű drága csöppséget, akit féltő gondossággal tologatott előtűk a hófehérbe öltözött dajka. Aztán hol az egyik, hol a másik, a főherceg és a főhercegnő kikapta a kocsiból a kis gyermeket és hancurozva hintáztatta meg a levegőben. Majd a kastély kis taván himbálózó csónakba ültek, a főhercegnő karján pihent a gyermek, a főherceg pedig evezett. Néha vidám dalra is rágyujtott. Délfelé, amikor megélenkült a városi park, a nyaralók soraiiban megjelent a főherceg és főhercegnő is. Mint két jókedvű gyermek, senkivel és semmivel sem törődve, gondtalan vidámsággal jártak-keltek az emberek között s csak akkor álltak meg egy-egy percre, ha utjukban valahol játszódozó gyermekcsoportokra akadtak. Egyik-másik szőkefürtű, vagy barnahajú fiúcskának vagy leánykának megsimogatták az arcocskáját.

*

Minden este a moziba jártak. Ugy van: a moziba! amely büszkélkedve hivalkodott a cégtábláján azzal, hogy „Cs. és kir. főhercegi

fogja követelni, hogy Ribot pénzügyminiszter kimerítő expozét tartson a pénzügyi helyzetről.

Az ötödik hadikölcsön

Debrecenben megindultak a jegyzések

A világháború harmadik esztendeje után, tagadhatatlan, hogy mindenki lelke mélyén vágyva-vágyik a békéért. A békevágy nem a győző vagy legyőzött lelki kívánságának folyománya, hanem egy általános érzés. A küzdelem, a harc eldőlt már, csak a békének biztosítására folyik tovább a küzdelem, mert hiszen nem rövid békéért harcolunk, hanem a jövő teljes megalapozását kívánjuk, mert most már ismerjük, mit jelent egy világháború. És e békevágy, mely lelkiünkben él, nem a győngeségünk jele, hanem az örök emberi érzéseknek kitörése, melyet még a világháború legnagyobb borzalmai sem tudtak elnyomni. Az ember békére teremtett lény.

De hogy megalapozzuk, hogy lefektessük a jövőnk szilárd talpköveit, nemcsak győzelemre van szükségünk, hanem a belső, becsületes munkára is s e munka mellett a munka eszközeire, az egészséges pénzügyi helyzetre.

Most, hogy a magyar állam ismételen a nemzethez fordul kölcsönért és pénzügyi reális alapon kívánja folytatni ellenségeinkkel a harcot, ez szintén megerősítésül szolgál a nemzet jövő pénzügyi erejének.

Az állam nem használ különböző módokat, melyek sokkal könnyebbek, sőt talán olcsóbban is állanak rendelkezésére, hanem ismét a nemzethez fordul, mely eddig is mindenkor híven teljesítette hazafiúi kötelességét.

Az ötödik hadikölcsön sikere, a nemzet legnagyobb győzelme lesz, melyet hadrakelt győzelmes, hő hadseregünk részére itt kivívunk. Bár mi kisebb számmal vagyunk, mint ellenfeleink s amint kevesebb erőnk van, mint nekik, mégis a hitünk, mely mindenek felett van, győzelemre segít bennünket ezer poklon keresztül és ad erőt vasunknak és teszi kötelességévé minden magyar embernek a hadikölcsönjegyzést.

Mert bár kis nemzet vagyunk, de az öröklött őserő és a Bibliának Dávidja példája mindig a magyar nemzet volt. Jöhetnek Góliáthok ezrével, a magyar nemzet egységesen és bátran fog velük szembeállani és nem fogja elhagyni soha hazáját se karral, se pénzzel.

Az első hadi-kölcsönjegyzések Debrecenben

Az ötödik magyar hadikölcsön jegyzésének első két napján is nagy érdeklődés mutatkozik Debrecen közönségének körében, ami-

mozi". S hogy minden este más-más filmekben gyönyörködhesse, megfelelő szubvencióval támogatták a monarchia legboldogabb moziát. Egy öreg benszülött asszony, a mozi tulajdonosnője, akivel a főhercegi pár minden este leereszkedő egyszerűséggel és bizalmas kedvességgel csevegett. A jó asszony ki is tett magáért. Amikor a főhercegi pár a tavalyi szezonban ötvenedszer tisztelte meg magas látogatásával a nagyon szerény külsejű és berendezésű mozi, díszelőadást rendezett a főhercegi pár tiszteletére. Színes villamoskörtékből megcsináltatatta a főhercegi párnogramiát s a filmen bemutatta gyermekkori és későbbi képeiket, mozgófényképfelvételben esküvői szertartásukat. Kipirult arccal, örömteljes boldogsággal gyönyörködtek benne. A közönség pedig felállva, bensőséges tapssal tüntetett a népszerű főhercegi pár mellett.

S ha jött a vasárnap, délután 2 óra tájban ósdi szabású Ferenc József-kabátos urak köcsög kalappal a fejükön, a katonai szolgálatot bizonyító vörös rozettával a gomblyukon, igyekeztek a Wartholz-kastély felé. A városka polgármestere, tanítója, jegyzője, lelkésze, patikusa és egyéb honoratiorok voltak hivatalosak a főhercegi párhoz ebédre. Jól értsük meg, ebédre, egyszerű nyárspolgári ebédre, a melynél, mint hallottam, nem szolgált fel libériás lakájsereg, hanem egy közvetlen kedvességű és melegségű vidéki kastély cere-

ből következethető, hogy városunkban az eddigit is felülmúló sikerre van kilátása a hadikölcsönnek.

Az Alföldi Takarékpénztárnál eddig a következő jegyzések eszközöltek: Hegedüs Sándor 10,000 K, Veres László 10,000 K, Rosenbergs Béniné 10,000 K, Bárány Sándor 5000 K, Rappaport Béla 5000 K, M. F. 5000 K, Faragó Sándor 3000 K, Nagy András 3000, Papp János Ondód 2000 K, Nagy András Ondód 2000 K, Varga Károly 2000 K, M. J. 2000 K, B. M. 2000 K, Fráter Gyula 1000 K, Fábrián Ferencné 1000 K, N. I. 1000 K, Kiss Imre

1000 K, Gazdák Sütődéje 1000 K, Juhász Sándor 1000 K, Scheiner Jakab 1000 K, Rácz Jánosné 1200 K, Kovács István 600 K, Schneider János 500 K, Balogh János 500 K, özv. Székely Mihályné 500, Varga Béla 300, Albert András 300 K, Zsigmond Ferenc 200, Faragó István 400, Farkas Rózi 100, Széll István 200, Nikolics Milán 50, Csuka Sándor Haláp 400 K.

Az Alföldi Takarékpénztár holnap, vasárnap délelőtt 11 órától 12 óráig nyitva tartja üzlethelyiségét a hadikölcsön-jegyzések eszközése céljából.

Debrecen kegyelete Ferenc József iránt

A főispán és a püspök az elhunyt királyról — Debrecen szobrot emel Ferenc Józsefnek — A város részvét- és hódoló felirata Károly királyhoz

Debrecen város törvényhatósági bizottsága ma délután rendkívüli közgyűlésen adott kifejezést ama mélységes gyászának, amely *I. Ferenc József* elhunytával minden magyar embert ért. A közgyűlésen a törvényhatósági bizottsági tagok — mindnyájan feketében — teljes számban jelentek meg.

Domahidy főispán beszéde

Domahidy Elemér főispán fekete díszmagyarban 4 órakor lépett a terembe, ahol a meghatottság ünnepi csöndjében a következő szavakkal nyitotta meg a közgyűlést:

Tekintetes Törvényhatósági Közgyűlés!

Az igaz fájdalom és elszorult szívünk őszinte bánatának sugalmazására gyülekeztünk itt ma egybe Debrecen sz. kir. város törvényhatóságának bizottsági tagjai azon célból, hogy e város királyhű közönségének nevében hivatalos formában is kifejezést adjunk a mi mélységes fájdalomunknak és szomorú részvétiünknek *I. Ferenc József* császári és apostoli királyi felséges urunknak gyászos megdicsőítése alkalmából.

Törvényhatósági életünk történelmében egy gyászkeretes lapon háládatos kötelességünk megörökíteni a mi megboldogult öreg, bölcs királyunk atyai jó szívének rólunk való mindenkor gondoskodását és azt a törhetetlen alattvalói hódolatteljes hűséget, amellyel e nemes város minden egyes lakosa az ő felkent személye iránt őszintén viseltetett.

Az emberi sors könyörületet nem ismerő végzete hatalmába kerítette őt is, a legalkot-

mányosabb uralkodót és a megsemmisülésbe ragadta el arról a magas helyről, amelyről annyi sok jót cselekedett és bizonyára a jövőben még többet tett volna.

Gyászoljuk sokáig, őszinte szívünk bánatos szavával, mint háládatos alattvalói és őrizzük meg dicső emlékét hosszú időn keresztül lelkünkben, a legjobb és legnemesebben gondolkodó uralkodónak.

A mai rendkívüli közgyűlést megnyitom. **Baltazár** Dezső dr. püspök ur öméltósága kíván szólni.

Baltazár püspök beszéde

A megnyitó szavak után, amelyet a közgyűlés tagjai állva hallgattak meg, **Baltazár** Dezső dr. püspök, aki lelkészi talárban jelent meg, a következő gyönyörű beszédet mondta, amelyet a közgyűlés szintén állva hallgatott meg:

Tisztelt Törvényhatóság!

Nagy király halt meg. Nagy a gyászunk. Még ha idegen ország fejedelme lett volna, akkor is szegényebbé tette a mulása; mert az igazi nagyság közkincese a világnak és bárhol szálljon is fel a fény innen az égbe, sötétebb lesz az egész világ. A fény, ami felszállt, a mienk volt, azért a mi lelkünk gyásza legszomorubb.

Villámlással jött valamikor, véres zivatarban. Köny hullott eléje, gyász omlott utána. Virágok estek le hervadással. Cserfák törtek ketté nemzeti pusztulással. A magyar szabadság romjai közül szenvedéssel szentelt nép sirása sirt fel az égre. Isten meghallgatta s a sirás igazságát egy védangyal utján felkent-jének tudtára adta. A rablánc igazsága erősebb lett a fegyver hatalmánál; mert a fegyverek hatalmas ura meg tudta győzni önmagát. Nemcsak önmagát, hanem egy egész világot, amit lelkébe szőtt ellenünk a megtévesztő hagyomány.

I. Ferenc József királyt a magyar történelem legnagyobb hőségévé ez a győzelem teszi, legnagyobb hőségévé pedig az a tudomány, amellyel egy reája nézve idegen nemzeti gondolat- és érzelem-világ igazságát meg tudta érteni.

Koporsója körül elszáll minden kód, melylyel a lelkünket az emlék borongóssá tette. — Hálánk, kegyeletünk tiszta egén egy megdicsőült lélek csillagát látják és áldják magyar nemzetünk milliói. A megdicsőült lélek földi élete az ifjuság kezdő határán túl a fehér tél késő alkonyáig az engesztelés szent folytonossága volt. Amennyi könnyet és vért a magyar történelem könyvébe a sors beitatott, a mennyi honfibanat és nemzeti gyász, amennyi letiport igazság és lenyűgözött erő a tördelt, kuszált betűkből elégtételért a jelen törvény-

R—z.

székét ostromolta: azt mind magára vette s egy csodálatosan áldásos élet tenger javival és szenvedésével egyensúlyba hozta a történelmi igazság mérlegét.

A mérlegnek fölöle eső oldalát olyan értékek súlyával rakta meg, amelyeket egymásra téve lépcsőzetül, a megdicsőülés egébe fokozatos bizonyossággal szállhatott. A legnagyobb lelki mester fejedelmi tanítványa volt. Tőle tanulta meg, hogy az a legnagyobb, aki legtöbbet munkálkodik másokért, az az első, aki a szolgálatban mul felül másokat. A munkában hatalmat, a szolgálatban dicsőséget látott, ezeket vette maga mellé uralkodótársakul. A királyi trón miszticizmusát munkáival az egészséges valóságba, a fejlődő életbe demokratizálta bele. Így adtak böles kezén más nagy végletek is találkozót. Így bontakozhattak ki kezei alatt az új Magyarország hatalmas körvonalai, melyekbe az éltető, építő elemet: a munkát saját példájával parancsolta bele.

A kiengesztelés mérlegébe télt az életéből bőven szenvedés is. A szenvedésben is király maradt. Boldogságából szörnyű adókat vett ki az élet, de az imádkozó király azért szent hitvátságban boldog maradt. Nagy volt az alázatosságban, amellyel az Isten akarata előtt meghajította mélyen koronás fejét; nagy volt a szeretetben, mellyel egész életét áldásokban osztotta széjjel milliók között s nagy a határozottságban, bizodalomban, hitben és reményben, melyekkel állotta szemrebbenés nélkül a világ legirtózatóbb zivatárának ostromát.

Nagy királyt vesztettünk. Mélyen gyászunk, de gyászunkban is boldog nemzetnek mondhatjuk magunkat. — Trón iránti hűség gáncstalan becsületéből, nemzeti erő kifejtés példátlan heroizmusából, büszke sebekből, égig halmozódó áldozatokból fonhatunk s tehetünk a nagy király ravatalára koszorút. E koszoru leveleinek bizonyossága minket, magyar nemzetet a nagy királyhoz méltó nagynak bizonyít. A világháboru vértanuságos próbáltatásaiban ez a bizonyosság a felmagasztaló vigasztalásunk. Ez a méltó nemzeti nagyság hálánk az elhunyt iránt, az új fejedelem számára ez fogadalmunk, ígéretünk; de egyuttal a jövővel szemben az igényünk, jogunk.

A város kegyelele

Csóka Sámuel főjegyző terjesztette elő a tanács határozati javaslatát, amelyet a közgyűlés elfogadott és a következő határozatot hozta:

Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának mai napon tartott rendkívüli közgyűlése Ő császári és apostoli királyi Felsége, I. Ferenc József elhunytának hírért mélyen megrendülve, őszinte gyászában, fájdalom megindultsággal egyhangulag elhatározza, hogy

1. I. Ferenc József Ő császári és apostoli királyi felsége halálával a nemzetünket ért nagy gyászának és mélységes fájdalomának a város közönsége nevében kifejezést ad. Ennek tolmácsolására és a város közönsége feliratának a legmagasabb trón számolyához leendő eljuttatására a magyar királyi belügyminiszter urat felkéri;

2. az elhunyt nagy király temetésén a város közönsége nevében két kiküldöttel Domahidy Elemér főispán ur vezetése alatt képviselteti magát, kiküldöttek Márk Endre m. kir. udvari tanácsos polgármester és Baltazár Dezső dr. református püspök, főrendiházi tag urakat jelöli ki;

3. az elhunyt felséges uralkodó ravatalára a város közönsége nevében, a város színeivel ellátott koszorút helyez;

4. a temetés napján Debrecen város mélyen érzett gyászának méltóképen külsőleg is kifejezést ad;

5. az elhunyt I. Ferenc József dicsőségesen uralkodott, szeretett királyunk emlékének méltó megörökítéséül Ő felsége szobrának a város egy alkalmas helyén leendő felállítását elhatározza és megbizsa a városi tanácsot, hogy ide vonatkozólag a közgyűléshez tegyen javaslatot;

6. új uralkodónkat, I. Károly Ausztria császáriját és Magyarország e néven IV. apostoli királyját, addig is, míg a nemzet hő vágyának megfelelőleg Ő Felségének népeihez már előtesen kifejezett legmagasabb kívánságához képest is magasztos fejét Szent István koronája ékesitené, a legmélyebb hódolattal üdvözlí és kijelenti törhetetlen hűségét Ő császári és apostoli királyi Felsége legmagasabb személye iránt.

Részvét- és hódoló-felirat Károly királyhoz

A törvényhatósági bizottság ezután a Vass Károly dr. által szerkesztett következő fölfiratot fogadta el:

Császári és Apostoli Királyi Felség!

Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának mai napon tartott rendkívüli közgyűlése őszinte gyászszal a legfájdalmasabb megindultságban áll a dicsőségesen uralkodott szeretett felséges urunk, királyunk, I. Ferenc József ravatalánál. Kérjük Császári és Apostoli Királyi Felségedet, hogy Ő felsége, I. Ferenc József halálával a nemzetünket ért nagy gyászának és mélységes fájdalomának kifejezéséül hódolatteljes, szívből jövő legalázatosabb részvétiünket legkegyelmesebben elfogadni méltóztassék.

Az elhunyt fenkölt uralkodó magasztos fejedelmi alakja ragyogóan fog élni és a megboldogult szeretett királyunk Isten kegyelméből való hosszú, dicsőséges, uralkodói erényekben és igazi királyi kötelességekben tündöklő uralkodása áldásos korszakként fog megörökíttetni minden idők történelmében.

Ő, aki uralkodásának hosszú évtizedeim át a béke legigazabb őrizője volt, késő agkorában egy világégés szörnyű tüzeiben és népeinek kemény megpróbáltatásai között Istennek kifürkészhetetlen böles akarata folytán ragadtatott el tőlünk és nem adatott meg neki, hogy megérhesse a reánk nézve diadalmasan végződő harcok befejezését és az áldásos béke visszatérését.

Még gyászunkban sir a fájdalom és a részvét, amikor már bececsendül a gyász esőndjébe az őseinek trónjára lépett új uralkodónknak népeihez intézett biztató, a reményteljes, boldog, békés jövőt mutató szava.

Gyászunk fájdalmát enyhítik Felségednek ama legmagasabb királyi kijelentései, amelyek az igazságosság, alkotmány és törvénytisztélet, jogegyenlőség, a népek erkölcsi és anyagi javainak előmozdítása, szabadság és jogrend, a munkás becsületes munkája gyümölcsének biztosítása és mindenekfelett, amelyek a béke áldásainak megszerzése iránt tették proklamációjában.

Törvényhatósági bizottságunk addig is, míg a nemzet hő vágyának megfelelőleg, Ő felségének népeihez már előtesen kifejezett legmagasabb kívánságához képest is, ma-

gasztos fejét Szent István koronája ékesitené, a legmélyebb hódolattal jelenti törhetetlen hűségét és alattvalói ragaszkodását Császári és Apostoli Király Felséged legmagasabb uralkodói személye iránt és Felséged uralkodására Isten áldását kéri.

A közgyűlés végül Hegedüs Jenő dr. indítványára kimondta, hogy a főispán és a püspök beszédeit teljes egészükben jegyzőkönyvben örökíti meg.

Domahidy Elemér főispán megköszönvén a megjelentek érdeklődését, a jegyzőkönyvet hitelesítettnek jelentette ki s a közgyűlést be-rekesztette.

Haranghy Györgyöt hat évi fegyházra ítélték

A Debreceni Első Takarékpénztár sikkasztójának büntetése

A debreceni kir. törvényszék büntető tanácsa ma délelőtt fél 12 órakor hirdette ki az ítéletet Haranghy György bűnygyében. A folytatólagos tárgyalást nagy érdeklődés mellett, a tárgyalási termet zsufolóság megtöltő hallgatóság előtt nyitotta meg Kessler Lajos dr. törvényszéki elnök, aki feszült figyelem közepette kihirdette a terjedelmes ítéletet, amelynek rendelőkező része így hangzik:

A törvényszék bünösnek mondja ki Haranghy György vádlottat a Btk. 401. §-ába ütköző és 403. §-ának 2. és 4. pontjai szerint minősülő egyrendbeli folytatólagosan elkövetett magánokirathamisítás büntetében, amelyet úgy követett el, hogy a Debreceni Első Takarékpénztártól 1900. évi augusztus 1-től 1911. június 6-ig terjedő időben hamis váltók leszámítolásával csalás útján 346,530 koronát elvont és cselekményének leplezése céljából 1900. augusztus hó 1-től 1916. július hó 30-ig a Debreceni Első Takarékpénztár üzleti könyvei közül a váltóleltárt és a váltólejárati könyveket meghamisította;

bünösnek mondta ki továbbá a törvényszék a vádlottat a Btk. 351. §-ába ütköző és 356. §-a szerint minősülő egyrendbeli folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében, a melyet azáltal követett el, hogy a Debreceni Első Takarékpénztár részére 1915. június hó 4-től 1916. augusztus hó 4-ig terjedő időben 736 esetben befolyt és 562,696 korona összegü postai értékküldemények beérkezett a pénzületet előtt eltitkolta, ezt az összeget jogtalanul eltulajdonította és belőle 22,672 korona 64 fillért a saját céljaira fordított

és ezért a törvényszék Haranghy György vádlottat a Btk. 403. és 358. §-ainak 1. bekezdése, a 96. §-nak felhívásával, a 99. § alapján öszsbüntetésül 6 évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre és polgári jogainak felfüggesztésére ítélt; a büntetésből a bíróság a vizsgálati fogság által 3 hónapot kitöltöttnek vett. Kötelezte továbbá a vádlottat, hogy 40,000 korona kártérítést fizessen a takarékpénztárnak és elmarasztalta a bünügyi költségek viselésében.

Az ítélet rendelkező részét tüzetes indokolás követi. A büntetés kiszabásánál enyhítő körülménynek tudta be a bíróság a vádlott tördelmes beismerését, büntetlen előéletét és a részben laza ellenőrzést. — Sulyosító körülménynek tekintette viszont a büncselekmények elkövetésénél tanusított nagy kitarást, hogy 16 éven keresztül folytatta a büncselekmény

Fehérneműt, csiphefüggönyöket, női blousokat legszebben tisztít

FEUERSTEIN

ARANY JÁNOS-UTCA 15. SZÁM.

MOND INTÉZETE PIAZZA-UTCA 63.
Telefon száma: Fővárosi 11-57. st. Fiókhatlet 792.

elkövetését, továbbá az általa okozott kár rendkívüli nagyságát, végül azt a körülményt, hogy a vádlott a takarékpénztárnak beléje helyezett bizalmával sulyosan visszaélt.

Gáthy Bálint kir. főügyész-helyettes megnyugodott az ítéletben, Freund Jenő dr. védő a magánokirathamisítás büntetnének megállapítása miatt e vád alól való fölmentés végett és a sikkasztás büntette miatt kiszabott büntetésnél a 92. § alkalmazásának mellőzése miatt felebbezést jelentett be.

A kir. főügyész-helyettes indítványára a törvényszék a vádlott vizsgálati fogságát fenntartotta.

Körber és Tisza a királynál.

Bécs, november 25. A király ma kihallgatáson fogadta Körber Ernő osztrák miniszterelnököt, Holnapra ide várják Tisza István gróf miniszterelnököt, aki előreláthatóan szintén audiencián jelenik meg a királynál.

Bécs, november 25. A király ma reggel munkához látott és az előadókat csak később, a délelőtt folyamán hallgatta meg.

Az új király udvara

A király november 23-án kelt elhatározásával a következő titkos tanácsosokat: gróf Brzezie-Lanckoronski Károlyt főkamarságává, gróf Zichy Ágostot főudvarnaggyává, herceg Pálffy Miklóst főistállómesterévé, gróf Szécsen Miklóst magyarországi udvarnaggyává, gróf Bellegarde Ágostot főkonyhamesterévé, báró Rumerskirch Károlyt főpálcamesterévé, gróf Thun és Hohenstein Miksát fővadászmesterévé és gróf Choloniewski-Myszka Edét főszertartásmesterévé nevezte ki.

Károly király köszönete a debreceni egyetem hódolatáért

A debreceni egyetem rektora és tanácsa, mint jelentették — apostoli királyi felségének, I. Ferenc Józsefnek elhunyt alkalmából e legfelsőbb udvarnál hódolatjeljes részvétét nyilatkoztatta. Erre a részvétélre öcsászári és apostoli királyi felsége kabinetirodájából a következő távirat érkezett a debreceni tudományegyetem e. i. rektorához:

„Nagyságos dr. Láng Nándor urnak, a debreceni egyetem rektorának.

Öfelsége a debreceni m. kir. tudományegyetem rektora és tanácsának I. Ferenc József Öfelségének elhunyt alkalmából Nagyságod által tolmácsolott hódolatjeljes részvételt, valamint az ezzel kapcsolatban tett hűségnyilatkozatáért legkegyelmesebben szíves köszönetét kifejezni méltóztatik.

Legfelsőbb parancsra
Daruváry”.

A debreceni tudományegyetem képviselőiben Láng Nándor dr. rektor és Ferenczy Gyula dr. theologiai kari dékán vesznek részt Ferenc József király temetésén.

A debreceni ügyvédi kamara részvéte

A debreceni ügyvédi kamara választmányát Szilágyi Imre elnök november 23-án ülésre hívta össze, melynek egyedüli tárgya az elhunyt királyunk halála feletti gyász kifejezése volt. A kamara elnöke megható szavakkal emlékezett meg a nagy csapásról, mely az uralkodó elvesztésével a magyar nemzet érte, indítványára a választmány kimondotta, hogy a nemzeti gyászérzésében való részvételét a kamara is kifejezésre juttatja jegyzőkönyvében. Elrendelte egyúttal a választmány, hogy a temetés napjáig gyászlobogó lengjen a kamarai helyiségről.

A német flotta támadása a Themse-torkolat ellen

Berlin, november 25. A Wolff-ügynökség jelenti:

Tengeri haderőnk részei a 23-ról 24-re virradó éjjel előretörték a Themse-torkolat és a Downs északi kijárata ellen. Egy előőrshajó kivételével, amelyet ágyutüzzel elsüllyesztettünk, ellenséges haderőt nem találtunk. Rams-gate megerősített helyet tüzerűnk tűz alá vette. Midőn erre sem mutatkozott az angol flottának egyetlen egysége sem, haderőnk visszaindult és sértetlenül befutott a támaszpontjához szolgáló hazai kikötőbe.

A Tengerészeti Vezérkar Főnöke.

SZERETETADOMÁNYOKAT KÉR

a Hadsegélyző Hivatal átvétel különítménye, Budapest, IV., Váci-utca 38.

Temetés és koronázás

Ferencz József temetésének programja — A magyar pártvezérek értekezlete a koronázásról

A két birodalom, de különösen Magyarország készül a gyász- és az öröm ünnepére. Egyrészt I. Ferenc József király temetésére készülnek, hogy megadják az utolsó tiszteletet, hogy még egyszer külsőleg is látható jelekben fellobogjon ravatala körül a népek mérhetetlen szeretete; másrészt az új király koronázására készül Magyarország, amely a manifesztum kijelentései után kedvező auspiciumok mellett óhajta, apostoli királyként üdvözölni új uralkodóját.

A temetés programja

Bécs, november 25. Ferenc József király temetésének programját ma tették közzé.

A koporsót 27-én este történő átszállítása előtt beszentelik, azután a Hofburgban a nagyköveti lépcső csarnokában újból beszentelik, azután a Hofburg templomába viszik. Kedden reggel újabb beszentelés után a közönséget beengedik a ravatal megszemlélésére, amely este 6 óráig van megengedve. Másnap ugyanaz a program. Harmadnap csak délben 12 óráig járulhat a közönség a ravatal elé.

30-án a Szent István-templomban történő ünnepélyes beszentelés után a kapucinusok templomába szállítják a koporsót. A gyászmenetben résztvesznek a király, a királyné, az idegen uralkodók, az uralkodóházi tagok, a külön követek, akik közvetlenül a koporsó után udvarmester átadja a gvardiánnak a koporsó udvarmester átadja a quardiánnak a koporsó kulcsait. Ezután a király és a legfelsőbb udvar visszatérnek a sirboltból.

Bécs, november 25. Öfelsége néhai Ferenc József koporsóját ma este le kellett zárni. Ennélfogva a közszemlére tétel a Hofburg plébánia-templomában zárt koporsóban fog megtörténni.

József főherceg és családja Budapesten.

Budapest, november 25. József főherceg, Augustia főhercegnő és József Ferenc főherceg ma haza érkeztek. A fenségek hétfőn délután visszatérnek Bécsbe.

Vilmos császár részvét-távirata az osztrák-magyar hadsereghez

Sajtóhadiszállás, november 25. Vilmos német császár a következő táviratot intézte Frigyes főherceg tábornagyhoz, a hadsereg főparancsnokához:

Nagyon érzem annak szükségét, hogy a mai napon megmondjam Neked és az osztrák-magyar hadseregnek, hogy én és hadseregem a legnagyobb melegséggel veszünk részt fájdalomokban. Mi is tisztelettel tekintünk fel az immár megboldogult császár öfelségére és halála minket is a legnagyobb gyászba borított. Kérlek, közöld az osztrák-magyar hadseregnek Személyemnek és a német hadseregnek legmélyebb részvétét.

Vilmos.

A német császár táviratát Frigyes főherceg tábornagy hadseregparancsnok hadseregparancsnok hozta tudomására hadseregünknek és haditengerészetünknek, hozzáfűzve, hogy a császár meleg részvétéért köszönetét fejezte ki.

A koronázás előkészületei

Budapest, november 25. Károly király magyar királyvá koronázásának ünnepe ugyanazon külső díszformák, közjogi és szokásjogon alapuló ünnepek között fog lefolyni, mint az 1867. június 8-iki koronázás. Szó volt arról, hogy a háboru miatt az ünnepek fényét és lefolyását egyszerűbb keretek közé szorítják, de a kormány azon az állásponton volt, hogy a koronázási szertartások, menetek és ünnepek sorrendjéből csak az hagyassék ki, ami már elavult és elmult faji életünkben. Hír szerint Tisza István gróf miniszterelnök azt tervezi, hogy a koronázási hitlevelet az összes pártokból alakult bizottság szövegezzék meg és eziránt a képviselőház egyik legközelebbi ülésén javaslatot tesz.

Egy estlap arról értesül, hogy az eddigi megállapodások szerint a koronázás a Mátyás-templomban fog lefolyni, ahonnan Károly király az eddigi tervek szerint a Zsigmond-kápolnába megy a koronázási menettel és ott leteszi a koronázási esküt. Arról még nem döntöttek, hogy a valamennyi vármegye földjéből hordott koronázási dombot hol állítják föl; nagyon valószínű, hogy a domb a budai Szent György-téren lesz fölállítva.

A koronát Csernoch János biboros hercegprímás és valószínűleg Tisza István gróf miniszterelnök teszi a király fejére. Zita királynét külön koronával Hornig Károly báró biboros, veszprémi püspök koronázza meg, Szent István koronájával pedig csak a vállát érintik a királynénak.

A képviselőház hétfői ülése

A Budapesti Tudósító jelenti: A képviselőház elnöki szobájában ma délután 5 órakor az országgyűlési pártok vezérei Khuen-Héderváry Károly gróf, Apponyi Albert gróf, Andrássy Gyula gróf, Batthyány Tivadar gróf és Zichy Aladár gróf, továbbá a kormány részéről Tisza István gróf miniszterelnök, Sándor János, Hazai Samu báró, Balogh Jenő, Ghillányi Imre báró, Teleszky János, Jankovich Béla és Hideghéty Imre miniszterek és Szász Károly képviselőházi alelnök tanácskozást tartottak a hétfői ülés lefolyásáról és a koronázás előkészületeiről.

A pártközi értekezleten elvileg megállapodtak az összes kérdésekben. A királyi hitlevél megszövegezésére a főrendiház részéről 12, a képviselőház részéről 24 képviselő, illetve főrendből álló bizottságot küldenek ki. A koronázás napját mindaddig nem lehet megállapítani, amíg a hitlevél szövegét az országgyűlés meg nem szavazta.

A görög királyt meggyilkolták?

Berlin, november 25. A *Secolo* jelenti Athénnél:

Hir szerint Konstantin görög királyt meggyilkolták.

A hirt eddig hivatalosan még nem erősítették meg, de hivatalosan is hallottak már ilyen híresztelésekről.

Tizenöt cigánygyerek megszökött a gyermekmenhelyről

Kóbor karavánok a fogházban.

Megirtuk a napokban, hogy a debreceni és a hajdumegyei csendőrség néhány örse több *cigánykaravánt* fogott el, amelyeknek tagjai a vármegye területén több betörést követtek el. A csendőrség a betörő cigányokat, akik között alig volt férfi, hanem a legtöbbször asszony volt, átadta a debreceni kir. ügyészségnek, amelynek fogházában a cigányok még ma is fogva vannak, a karavánoknál talált 20 különböző kora gyermeket átadta a debreceni rendőrségnek.

A rendőrség a kóbor cigányok összefogdosásáról szóló belügyminiszteri rendelet értelmében a gyermekeket, akik közül a legkisebb négy éves volt, átadta a debreceni *gyermekmenhelynek*. Amikor a cigánygyerekek meghallották, hogy a rendőrség a gyermekmenhelynek adja át őket, ijedten kezdtek sírálni és tiltakozni ez ellen. Amikor látták, hogy semmi sírás, könyörgés nem használ, az egyik hat éves cigányfiú kétségbeesett dühvel és elkeseredéssel mondta:

— Bizony isten én nem megyek be a lenche, inkább öngyilkos leszek!

De hiába, a rendőrség beszállította őket a gyermekmenhelyre, ahol azonban kedvetlenül mozogtak s meglátszott rajtuk, hogy szabadulni szeretnének onnan. Hiába volt a biztatás, hogy ott ellátásban lesz részüik, nem kell koplalniok, fázniok, a szabadsághoz szokott kis feketerigók nem tudtak megbarátkozni a gondolattal, hogy nekik rendes, jó, de egy helyen kell tartózkodniok. Összebujtak, sugdostak, úgy látszik összeesküvést szöttek, mert ma délutánra a husz darab cigánygyerekből tizenöt *kiszökött* valami ügyes módon a gyermekmenhelyből és eltűnt. A gyermekmenhely gondnoksága természetesen azonnal értesítette a rendőrséget és csendőrséget, amely meg is indította a nyomozást, de eddig még nem lehet tudni, merre vette útját a tizenöt kis vadember. Szökésük útját annál nehezebb sejtetni, mert hiszen szüleik és rokonaik a debreceni ügyészség fogházában vannak s így azt sem lehet föltételezni, hogy rokonaikhoz menekültek. Persze mindenfelé keresik őket.

Támogassuk a Hadseregélyz Hivatalát!

HIREK

— **Vasárnapi istentiszteletek.** A református templomokban vasárnap, e hó 26-án az istentiszteletek rendje: a Nagytemplomban d. e. 9 órakor prédikál Kolozsváry Kiss László segédlelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Bagoly Bertalan segédlelkész; a Kistemplomban délelőtt 9 órakor prédikál Diesöfi József lelkész, 11 órakor Főrös Endre segédlelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Kolozsváry Kiss László segédlelkész; a Kossuth-utcai templomban délelőtt 9 órakor prédikál Benkő Viktor dolhai lelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Erdélyi Sándor segédlelkész; az Árpád-téri templomban délelőtt 9 órakor prédikál Zih Sándor lelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Molnár Ferenc segédlelkész; az ispotályi templomban délelőtt 9 órakor prédikál Molnár Ferenc segédlelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Boér Károly vallásoktató lelkész; a homokkerti imaházban délelőtt 9 órakor prédikál Boér Károly vallásoktató lelkész; a városi szegényházban délelőtt 9 órakor prédikál Uray Sándor lelkész. — A Kossuth-utcai templomban délután 5 órakor vallásos estély lesz; beszél: Benkő Viktor dolhai lelkész.

Az ágost. hitv. evang. templomban vasárnap délelőtt 10 órakor gyászistentisztelet lesz öfölsége I. Ferenc József elhunyt királyunkért. Az istentiszteletet Materny Lajos főesperes végzi.

— **Vöröskereszt tisztí díszjelvény.** Ferenc-Szalvátor főherceg, az osztrák-magyar monarchia Vöröskereszt-egyletinek védnökhelyettese *Stadler István* ezredesnek, egy honvéd dandár parancsnokának és dr. herceg *Hohenlohe-Waldenburg Egon* Károly nagyszabenyi prépost és kanonoknak, a háboru alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemei elismerésül a Vöröskereszt hadiékülményes tisztí díszjelvényét díjmentesen adományozta.

— **Nincs vörhenyjárvány a Dóczy-intézetben.** Az utóbbi időben olyan riasztó hírek terjedtek el városunkban, hogy a református felsőbb leányiskolában s a vele kapcsolatos tanítónőképzőben, valamint az elemi iskolában, szóval a Dóczy-intézet mindegyik iskolájában a vörheny járványosan lépett föl, többen meg is haltak. *Tüdös Kálmán* dr. t. főorvos az iskolában szemlét tartott és ma hivatalosan jelentette Márk Endre udvari tanácsos polgármesternek, hogy a híresztelések teljesen alaptalanok. A bentlakók közül az ősz óta egyetlen vörheny-megbetegedés nem fordult elő, az összes — ezen felül — növendékek közül az idei tanévben mindössze 4 vörheny megbetegedés fordult elő, ami a városban előfordult megbetegedésekhez képest elenyésző csekélység. Az iskola-vezetőség mintaszéri ellenőrzést gyakorol s így veszélyről szó sem lehet.

— **A fuvágás és szállítás uzsorája ellen.** Rostás István rendőrfőkapitény a következő értesítést adta ki: A polgármester ur a belügyminiszter ur rendeletében nyert jogánál fogva a tűzifa hazaszállításának és felvágatásának legmagasabb díjait megállapította. Értesítem emélfogva a nagyközönséget, hogy a mai naptól kezdődőleg egy öl fának akár az epreskerti, akár pedig a nagyerdei városi faraktárakból a házhoz való hazaszállításáért legfeljebb 2 korona fuvardíj számítható, egy öl fának a felvágatásáért ugyanakkor legfeljebb 12 korona követelhető. Megemlítem, hogy a tűzifa öt darabra fűrészelve értendő. Felhívom a nagyközönséget, hogy a tűzifa hazaszállítása és felvágatása terén az utóbbi időkben

óriási mérveket öltött visszaélés és uzsora megakadályozhatása céljából, jövőre minden fuvarost és fuvágót, aki fentebb megállapított árnál magasabb árat követel, a megtorló eljárás folyamatba tehetése végett a rendőrségnél már a saját jól fölfogott érdeke és közérdekből is minden esetben haladéktalanul jelentsen föl.

— **Figyelmeztetés.** A világitási igazgatóság ismételtel felkéri a közönséget és hatóságokat, hogy a gázzal és villamosárammal rendkívül takarékosan bánjon és délután 3 órától este 10-ig mindennemű gép- és motorüzemet feltétlenül szüntettesen, mert különben úgy a gáz- mint a villamosáram-szolgáltatást az egész városban be kell szüntetni. A helyzet javulása azonnal közírá fog tétetni.

— **Elismerés a hadikölesönért.** A pénzügyminiszter a hadikölesönök sikerének előmozdítása körül szerzett érdemeik elismerésül dr. *Hegedűs Jenőnek*, Debrecen város tb. főügyészének, *Kondor Kálmánnak*, Debrecen város főszámvérvőjének elismerő okleveleket állított ki.

— **A budapesti gázgyárak szénhiánya.** A gáz- és villamos világitással nemcsak nálunk, Debrecenben vannak a nagy szénhiány miatt fennakadások és nemcsak a debreceni gázgyárakat fenyegeti az a veszedelem, hogy — ha gyökeresen nem segítenek az illetékes és arra hivatott tényezők a bajon — be kell szüntetni a világitást, hanem *Budapest* székesfővárosban is. A „S órai Újság” ma reggeli számában olvashatjuk épen, hogy a fővárosi gázgyárakban a nagy szénhiány miatt olyan nagy az aggodalom, hogy alighanem a fővárosi gázgyár kénytelen lesz üzemét beszüntetni. A lap munkatársa beszélgetést folytatott *Ripka Ferenc*cel, a fővárosi gázgyárak vezérigazgatójával, aki oda nyilatkozott, hogy a helyzet a legnagyobb mértékben aggasztó a fővárosi gázgyárnál. Az igazgató elmondta az újságíróknak, hogy a szénszállítás, főként a sziléziai szén szállítása *szeptember óta teljesen megrekedt* s a gázgyár által a nyáron át gyűjtött szénkészletet teljesen felemészítette. De nemcsak a sziléziai szén szállításánál vannak ezek a nehézségek, hanem a magyar bányákból szállítandó szénnél is, mert kocsikat a legnagyobb erőfeszítés és utánjárás dacára sem tudnak kapni, a hadvezetőségnek szükségére van a kocsikra. Szeptember 15-től e hó közepéig felét sem kapta meg a fővárosi gázgyár annak a szénnek, melyet az egyes bányáknak le kellett volna szállítani. A kormány is megellette a magát a veszedelem elhárítására, azonban — sajnos — az eljárásoknak eddig semmi látható eredménye nincs és ha a helyzet rövid időn belül nem javul, kénytelenek lesznek az üzemét beszüntetni és a fővárost világitás nélkül hagyni.

— **A liszt és cukorjegyek.** A városi tanács rendelkezései szerint a lisztjegyeket december 4-től kezdődően december 16-ig, a cukorjegyeket november 27-től december 5-ig osztják ki a lisztirodáknak.

— **Beniczkyné legjobb regényei** kaphatók *Antalfynál* Szentanna-utca 13.

— **A kaszirnó politizált.** Szegedről jelentik: *Hanusz Katalin* kávéházi felirónő a román háboru elején igen súlyos kijelentéseket tett a szegedi pincéregylet helyiségében. Többen beszélgettek az új hadüzenetről, mikor betoppant oda *Hanusz Katalin* és lármázni kezdett:

—A magyarok mind gyávák, csak a szájukkal mernek hősködni s a román katonák most mtjd megmutatják nekik!

Addig lármázott míg ki nem dobták. A szegedi törvényszék nemzetiségi gyűlésre izgatás büntetéseért hat hónapi börtönrre ítélte.

SIROLIN "Roche"
 Mellbetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.
 Ki használjon sirolint?

1. Mindenki, aki huzamosabb idő óta szenved köhögésben. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
2. Azok, kik krónikus légcsőhurutban szenvednek, sirolint használnak.
3. Asztmában szenvedők, kiknek betegsége a sirolin használata jelentékenyen csökkenti.
4. Skrofulózisban szenvedő gyermekek, kiknek általános közérületét a sirolin előnyösen befolyásolja.

Kapható minden gyógyszerészlébon ára 4 korona.

— **Ellopott katonacigaretták.** Tegnapelőtt két waggon cigaretták érkezett Debrecenbe. A waggonokat, amelyekben legnagyobb részt magyar-cigaretták voltak, a pályán egy üres sínparjára tolták és éjszaka is ott hagyták. Éjszaka azután ismeretlen tettesek föltörték az egyik waggont s abból több ezer magyar-cigarettát elloptak. A magyar-cigaretták a harcra szánt katonai szállítmányok. A rendőrség részéről Fehér Mihály biztos nagyerevellyel nyomozza a tetteseket.

— **A Csárdáskirályné.** Csokoládékatoná. Három a kislány, Mánás Miska gyönyörű operettek kaphatók Antalfynál, Szentanna- és Varga-utca sarok.

— **Azonnal kiadó** Debrecen legforgalmasabb, legszebb utcáján elején, egy igen szép területnek épített, mintegy 100 négyszögletes területű, kirakatokkal felszerelt üzlethelyiség. Szomszédjai mind elsőrendű nagy üzletek. Minden szakma kitűnően használhatja. Értekezhetni Debrecen, Kardos László cégnél.

Adakozzunk a Vörös Keresztnek!

Érdekességek a Habsburgokról

Királyok jelszava.

A történeti hírességű családok jelszavai mindig érdekesek, bennünket azonban különösen érdekelhetnek a Habsburg-ház uralkodóinak jelmondatai, mert ugyszólván mindegyik lelkivilágára ráismerhetünk belőlük. Kormányzati törekvéseik s az idők változó szelleme, szinte félreismerhetetlenül ott él ezekben a rövid mondatokban.

Mikor I. Ferenc József a kemsieri országgyűlést fölslátta, 1849-iki olmitzi manifesztumát e szavakkal végezte: Nehéz a földadat, de sikerülni fog egyesült erővel. S a Viribus unitis jelige túlélt a küzdelmes, szomorú időket s mikor kiderült a politikai látóhatár, a koronázás után az alkotmányos magyar kormányának is jelmondata lett. Királyunk elődje, a jólelkű, de gyöngye V. Ferdinánd Ovidiuszból vette jelszavát: Recta tu eri, ami azt jelenti magyarul, hogy „védd az igazat”. Szegény jó Ferdinánd meg is tette volna s nem rajta mult, hogy nem sikerült neki. Nőhöz illő szép jelszava volt Mária Teréziának: Justitia et clementia (igazsággal és kegyességgel), míg erőszakos utóda, II. József császár a virtute et exemplo jelszó után indult s csakugyan nem hiányzott belőle sem az erény, sem a példaadáshoz szükséges vasakarát. Az emberséges II. Lipótnak sokatmondó jelszó volt a cimere: O p e s r e g u m c o r d a s u b d i t o r u m (a királyok kincse az alattvalók szíve.)

Napoleon apósa, a jóízű Ferenc király, igazi bécsi flegmával, lakonikus rövidséggel fejezi ki élete egész gondolatát, mikor a lege t f i d e (törvénnyel és hűséggel) jelszót választotta; bécsi népe nem is panaszkodhatott ellene sohasem. Szeretett igazságot tenni s meg tudta becsülni osztrák alattvalóinak a hűségét. Tőle ered a Burg főkapuján ma is látható igazi bölcsességű föllirat, mely azt mondja, hogy justitia est regnorum fundamentum (az igazság az országok főmállásának alapja.)

Kevés lélek van I. Lipót jelmondatában: Consilio et industria (megfontolva és szorgalommal); ugyancsak tőle ered a gögösc edite, pello duos (félre az utból, kettőt kergetek), ami vonatkozás akar lenni a fölkelő napra, mely a holdat és a hajnalesillagot homályosítja el.

Az első Habsburg-házbeli magyar királytól, I. Ferdinándtól származik a nevezetes, de

kétes értékű fiat justitia, pereat mundus (legyen igazság, vesszen a világ) jelmondat s ugyancsak ő használta ezt a latin citátumot is accidit in puncto, quod vix speratur in anno (Egy pillanat alatt elérjük néha azt, amit egy év multán is alig reméltünk). Fiának, Miksának három szép jelszava is volt: Dominus providebit (az Istennek mindenre lesz gondja), Justitiam vindica (követeld az igazságot) és Da pacem patriae (szerezz békét a hazának).

A Habsburg-ajak.

A Habsburgok jellegzetes ajkáról már igen sokan és sokfélet írtak. Némelyek szerint a Habsburg-család jellegzetes vastag alsó ajkát Maultasch Margittól, Tirol utolsó urnőjétől örökölte. De ez tévedés, mert a Habsburgok nem tőle származnak. Mások „Jagello-ajak”-ról is beszéltek és azt hitték, hogy a Habsburgok Jagella Annától, I. Ferdinánd nejétől, örökölték a Jagello-ajkat. De Jagello Annától sem örökölhették a Habsburgok az őket annyira jellemző előre álló alsó ajkat, mert ezt már I. Ferdinánd bátyjánál, V. Károly császárnál is megtaláljuk. Valószínűbb Lorenz Ottokár történésznek a nézete, aki szerint a „Habsburg-féle alsó ajak” massoviai Cimburbisre, a stájerországi vaskezü Ernő nejeire vezethető vissza, aki III. Frigyes császárnak volt az anyja. Zichy Tivadar gróf egykori areképek nyomán valószínűnek tartja, hogy a „Habsburg-ajak” eredete V. Károly császár két portugál özanyjára vezethető vissza, tudniillik portugáliai Eleonorára, III. Frigyes nejeire és portugáliai Izabellára, II. János castillai király nejeire. De ezek az írók és történethuvárok mind figyelmen kívül hagyták az egykori francia történetírónak Brantomenak munkáját. Brantome ugyanis elbeszéli emlékirataiban, hogy egy alkalommal franciaországi Eleonora királynő, I. Ferenc király neje és V. Károly császár nővére, Dijonba utazott, ahol felkereste burgundiai őseinek sírjait és megnézte a koporsókban elzárt halottak arcát. Egyszerre csodálkozva kiáltott fel:

— Eddig azt hittem, hogy az osztrákoktól örököltük előre álló ajkunkat s ime, most látom, hogy Burgundi Máriától és a többi burgundi hercegektől, a mi őseinktől örököltük!

Ezt a véleményt újabb megerősíti egy egykoru képgyűjtemény, amely a brüggi kiállításán volt látható. Ebből megállapítható, hogy Szép Fülöp burgundi Máriának fia, V. Károlynak és I. Ferdinánd atyja, — tehát a Habsburg-ház spanyol és osztrák ágának ősatyja — volt az, akitől a Habsburgok vastag ajkukat kapták. Minden valószínűség mellett szól, hogy a Habsburg-ház tagjai az őket anyyira jellemző vastag alsó ajkukat valamelyik burgundi ősiüktől örökölték.

Napszámos asszonyok és gyerekek Egyetemi építkezésnél munkát kaphatnak.

VIZSGÁKRA

a polgári iskola, gimnázium, kereskedelmi iskola stb. minden osztályából, **érettségire** leggyorsabban előkészít

ZSOLDOS TANINTÉZET

Budapest, VII/13., Dohány-utca 84. Telefon 32-40. Díjazás csakis eredményes vizsga után. **FUINTERNÁTUS.**

Ócska ólmot vesz a kiadóhivatal.

8 fillér (1 levelező lapért)

a költsége, ha főárjegyzékemet kéri, melyet kívánatra díjtalanul küldök.

Első órágyár:

Konrad János cs. és k. udv. szállító **Brux 1106 sz.** (Csehország.)

Nikkel v. acél horgony-órák K 6.—, 7.—, 8.—, „svájci Roskopf”-horgonyművel K 7.—, 8.—, 9.—, Háboru emlékorák nikkel v. acél K 11.—, 12.—, Hadi rádiumórák nikkel v. acél K 12.—, Tömör ezüst-órák remont. K 19.—, 20 — Ébresztő, asztali és fali órák nagy választékban legolcsóbb áron. 3 évi írásbeli jótállás. Szétküldés utánvétel. Kockázat nincs! Kicsérelés megengedve vagy pénz vissza.

UJDONSÁG!!

Nélkülözhetetlen kéziszköz. Egy háztartásban sem hiányozhatik. Különösen ajánlatos vasúti és postahivatalnokoknak, iparosoknak, hivatalnokoknak, gazdáknak, munkásoknak a

KÉZI VARRÓ ÁR.

Steppöltéssel varr, mint a gép. Bőrtárgyakat, mint lószerszámot, cipőt, szíjat, fújtatót, vitorlát, zsákokat, kocsitakarót foltozhatunk vele. **Praktikus a hadban álló katonáknak is!** — Ügynököknek és viszontelárusítóknak engedmény. Kézi varró ár kellekkel és három különböző tüvel K 4.20. Utánvét mellett portómentes. Kizárólagos képviselő:

Lachmann P. E., Bécs, IX., Mosergasse 3. Abt. 15.
Tábori postaküldemények csakis az őszeg előzetes beklődése ellenében.

Erőpapírból készült SPÁRGÁKAT,

melyek a kenderspárgákat teljesen pótolják, bármily kivitelben és erősségben gyárt a

„Hungária” Aradi Pamutárugyár R.-T.

ARAD.

5 kg.-os mintaküldemények utánvétel ellenében küldetnek.

Képviselek kerestetnek.

500 koronát

fizetek Önnek, ha „Ria balzsam” gyökéreltávolító **tyukszemét szemölcsét és bőrkeményedését** három nap alatt fájdalom nélkül el nem távolítja. Egy tégely ára jótállási levéllel együtt K 1.75, 3 tégely K 4.—, 6 tégely K 6.50.

Köszönő és elismerő levelek százával.

KEMÉNY (Kassa) l. postafiók 12/200

Gyomorgörcs, kólka, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknél a legkitűnőbb háziszser a

HOLLANDI GYOMORCSEPP

Egy üveg ára 50 fillér.

Kapható

MIHALOVITS JENŐ

gyógyszertárában, Debreczenben.

Egy volt fodrásztanuló,

ki szakmájában egy kicsit járta, 12—16 korona fizetés és teljes ellátás mellett felvétetik.

FUCHS ZSIGMOND, Balmazújváros.

Tüzifa eladás.

A Nyulastól jobbra levő dr. Szabó Arthur-féle tanyán, új osztásban 300 öl

hasáb és dorong tűzifa

van eladó. Ugyanakként, mint egy tételeben. — A jövő héttől egész héten ott a helyszínen lehet értekezni a tulajdonossal. — Ugyanott

szalfak is kaphatók.

Távolság a Salvator-kórháztól kb. 4 kilométer.

Rosenfeld Tóbiás Kaba. Telefon 8

Katarrhus

ellen utólérhetetlen!

Gleichenbergi

Emma- és Konstantin-forrás

Öfelsége I. Ferenc József király állandó használatában. Kapható mindenütt, direkt a Kutigazgatóságnál Gleichenberg.

Somossy László cég

Hajdúvármegye szállítója

Megérkeztek

az őszi divat újdonságai

Női ruhakelmék — Bársonyok

Selymek — Velezek

óriási raktára!

APRÓ HIRDETÉSEK

Kérdő Hirdetéseket egyszerű felkutatása az szolgálatos Hír. Minden további szó 6 fillér. A felkutatás egy óra után leladott hirdetések díja szavanként az Hír.

Aranyat-ékszert, briliántokat, bármilyen szülő válogatásokat (zálogcédulát) és egyéb tárgyakat a legmagasabb árban veszek. Meghívásra házhoz is elmegyek. Steiner Mihály, Csokonai-u. 32.

Ócska ólmot bármily kis vagy nagy mennyiségben veszünk Kiadóhivatal.

A régi árban kaphatók fűzők, haskótok, egyen-startók nagy választékban Goldstein Karolina melléző műteremben Miklós-u. 5 sz. Tisztítás és javítások pontosan készülnek.

Fellélen intelligens fiatal uriaszony igaz barátságát keresem, kibem szeretném megtalálni sensiblis lelkem másik felét. Fiatal 23 éves uriember vagyok és őszinte mély barátságra vágyom. Csakis intelligens uriaszony ajánlatát kérem, diszkreció—becsületes. Ajánlatot kétfős borítékban „Hóvirág” jelige alatt Független Ujság kiadóhivatalába.

Különbejárati butorozott utcai szoba kiadó Péterfia-utca 25.

Egy új Schöberlszék eladó Darabos-utca 55.

Borbélysegéd felvétetik Möldnernél, Kossuth utca.

6 éves fiúcska mellé felutánra, német bonnet keresek. Haas, Timár-utca 23.

Zálogcédulát, törött aranyat, ékszert, briliánt ékszert veszek és ócska északok. Krámer, Arany Bika-bérláz 3.

Jobb házból való tisztességes, dolgozó hadiárva, ki jól főz és gazdálkodik is ért, felvétetik Srécheny-utca 46. sz. alatt.

Modern ebédlőberendezés jutányos áron azonnal eladó. Arany János-utca 20.

Ötösöt első emeleti utcai modern lakás mellékhelyiségekkel József kir. herceg-utca 35. számú emeletes házban május 1—20. kiadó.

Lőkövits ékszerész felvesz jó fizetéssel kifutóflut és egy tanoncot.

Lakatosok állandó munkára felvétetnek a Vasbutorgyárba.

Kifutó leány

12—14 éves havi fizetéssel felvétetik a Kiadóhivatalba, Piac-utca 49. I. em.

Haszonbérbe kiadó a Monostorpályi határban az állomástól 1 1/2 kilométerre 500 hold jó homok szántóföld 5 holdastól 50 ig parcellákban is. Értekezhetni Debreceni Gazdák Bankja Kossuth-utca 17. sz.

Megjelent

Uray Sándor ref. lelkész

Örökzöld koszorú

hőseink sírhalmára vigasztaló és megnyugtató könyvecské

10-ik kiadása.

Aki ezt a nagy elterjedésű, gyönyörűen összeállított, egész vászonkötésben lévő, lelket felvidít könyvet még nem szerezte be,

1 koronáért

megkaphatja kiadóhivatalunkban, Piac-utca 49.

Az ötödik magyar hadikölcsön.

A hosszan elhúzódó háború nagy pénzügyi követelményeket támasztván az államhatalommal szemben, a hadi szükségletek zavartalan ellátása céljából új hadikölcsön kibocsátása vált szükségessé. Ahadviselés költségeinek fedezésére a pénzügyminister ezúttal — épp úgy, mint az előző hadikölcsönök kibocsátása alkalmával — 6%-kal kamatozó járadékkölcsön-kötvényeket és ezenkívül — új típus gyanánt — 5 1/2%-kal kamatozó törlesztéses kölcsönkötvényeket bocsát nyilvános aláírásra. A pénzügyminister tehát ez alkalommal is közvetlenül fordul a közönséghez.

Az aláírás időtartama 1916 november 23-tól december 22-ig bezárólag terjed.

A kibocsátásra kerülő és 6%-kal kamatozó járadékkölcsön kötvényei 50, 100, 1000, 5000 és 10,000 koronás, az 5 1/2%-os törlesztéses kölcsön kötvényei pedig 2000, 5000, 10,000 és 50,000 koronás címletekben fognak kiállítani.

I. A 6%-kal kamatozó járadékkölcsönkötvény kibocsátási ára — épp úgy, mint a korábbi 6%-os járadékkölcsönöké — tulajdonképpen 97 K 13 f-rel van számítva, arra való tekintettel azonban, hogy a járadékkötvény kamatozása a kölcsön jegyzését és befizetését megelőzőleg már f. évi november 1-én veszi kezdetét, a megtérítendő folyó kamatok hozzáadásával a járadékkölcsönkötvény aláírási ára minden 100 korona névértékért a következő összegekben van megállapítva:

1. arra az esetre, ha az aláírásakor az aláírt összeg egész ellenértéke befizettetik:

a) az 1916. évi november 23-tól december 5-ig bezárólag történő aláírás esetén 97 K 70 f-ben.

b) az 1916. évi december 5-ét követő időben 1916. évi december 22-éig bezárólag történő aláírás esetén: 98 koronában;

2. ha pedig az alább ismertetendő kedvezményes (részletekben történő) fizetési módokat vétetik igénybe, az aláírás határidő egész tartamára szólólag 98 K 50 f-ben.

II. Az 5 és 1/2%-kal kamatozó törlesztéses kölcsönkötvény kibocsátási ára tulajdonképpen 95 korona; arra való tekintettel azonban, hogy a kölcsönkötvények kamatozása a kölcsön jegyzését és befizetését megelőzőleg már f. évi október 1-én kezdetét veszi, a kincstárnak megtérítendő folyó kamatok hozzáadásával a törlesztéses kölcsönkötvények aláírási ára minden 100 korona névértékért a következő összegekben van megállapítva:

1. arra az esetre, ha az aláírásakor az aláírt összeg egész ellenértéke befizettetik:

a) az 1916. évi november 23-tól december 5-ig bezárólag történő aláírás esetén 96 koronában,

b) az 1916. évi december 5-ikét követő időben 1916. évi december 22-ig bezárólag történő aláírás esetén: 96 korona 25 fillérben;

2. ha pedig az alább ismertetendő kedvezményes fizetési módokat vétetik igénybe, az aláírás idő egész tartama alatt változatlanul 96 korona 75 fillérben.

Kamat-esedékesség.

Az ötödik hadi kölcsön 6%-os járadékkötvényei 1916 november 1-től kezdődőleg és minden év május 1-én és november 1-én lejáró félévi utólagos

részletekben évi 6%-kal, az 5 1/2%-os törlesztéses kölcsönkötvények pedig 1916 október 1-től kezdődőleg évi 5 1/2%-kal minden év április 1-én és október 1-én lejáró félévi utólagos részletekben kamatoznak, tehát a járadékkölcsönkötvényeknél az első szelvény 1917. évi május 1-én, a törlesztéses kölcsönkötvényeknél pedig 1917 április 1-én esedékes.

Részletfizetési kedvezmény.

Az esetben, ha a 6%-os járadékkölcsönre aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával az aláírt összeg egész ellenértéke befizetendő. A 6%-os járadékkölcsönre történő és 100 K-át meghaladó, valamint az 5 1/2%-os törlesztéses kölcsönre eszközölt aláírásoknál azonban a befizetés részletekben is teljesíthető. Ez esetben az aláírás alkalmával az aláírt összeg 10%-a biztosítékképpen leteendő és pedig készpénzben vagy megfelelő értékpapirokban. A részletek pedig a következőképpen fizetendők:

A jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1917 január 5-ig;

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1917 január 18-ig;

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1917 január 27-ig;

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1917 február 7-ig.

Az utolsó befizetés alkalmával az aláírás hely a letett biztosítékot elszámolja, illetőleg visszaadja.

Az 5 1/2%-os törlesztéses kölcsön az 1922. évtől kezdve husz megközelítőleg egyenlő évi részletben fog visszafizettetni.

Betétek felhasználása.

A betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél s más ily cégeknél 1914. évi augusztus 1. előtti betéti könyvre elhelyezett, egyébként a moratorium feloldó rendeletben foglalt korlátozások alá eső betétek a kibocsátásra kerülő kölcsönökre történő befizetések céljaira — önrésztőleg a kikötött fölmondási idők épségben tartása mellett — teljes összegben igénybe vehetők.

Különleges kedvezmények az ötödik hadikölcsönnél.

A most kibocsátásra kerülő 6%-os járadékkötvények felhasználhatók lesznek az 1916. évi XXIX. t.-c. alapján kivetendő hadi nyereségadó fizetésére.

Az az aláíró fél pedig, aki az 5 1/2%-os állami törlesztéses kölcsönből legalább egy millió korona névértékű kötvényt jegyez és a jegyzett kötvényeket az aláírás alkalmával névre szóló kötvényre íratja össze, az ekként összeirt, névre szóló kötvényre nézve, amely 1921 április 1-ig és azontul is a visszafizetésig összeirtva tartandó, azt a jogot nyeri, hogy az így jegyzett kötvényekben kifejezett követelés az 1921. évben, legkésőbb azonban április 1-én, minden 100 K névérték után 95 K-val leendő visszafizetésre, 1922. évi április 1-re felmondhatja. Az 1921 április 1-ig fel nem mondott kötvényeknek közforgalmu kötvényekre leendő feloldása iránt hivatalból fognak intézkedni.

Az ötödik hadikölcsönnél is mindazok a kedvezmények biztosítva vannak, amelyek a negyedik hadikölcsönél az aláírókat megillették.